

MŪSŲ LIETUVA



R. 34 (1307) XXV M RUGPIŪČIO- AGŪSTO 16 D. 60 centavų.
K. Luatindiba 20 Caixa Postal 4421 01000 São Paulo. Telet 273 0338

BRAZILIJA PASAULYJE

LONDONAS

Kad nekiltų kainos reikalingiausių gyvenimui daiktų, vyriausybė pažada duoti kurį laiką paramą maisto produktų gamintojams.

• Brazilija ir Paragvajus jau pasirašė ir pasikertę sutarties dokumentais Itaipū elektrinei užtvankai ir stočiai statyti. Už tai labai pyksta Argentinos vyriausybė. Todėl ji nepasiuntė net savo atstovo Paragvajaus prezidento Strossnerio inauguracijos iškilmes.

• S. Paulyje vyksta didelė Sov. Rusijos pramonijos paroda. Dalinamuose lapuose minimos ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos respublikos, tik nesakoma, kad jos yra privarta įjungtos į komunistų imperiją.

• Federalinė vyriausybė ne tik nubaudė Peru cemento fabriko savininką J.J. Abdalla kalėjimu, bet ir konfiskavo didelę dalį jo nuosavybių skoloms darbininkams išmokėti, fabriko teršiamam orui valyti ir atsilikusiems mokesčiams išreikalauti.

• Žemės ūkio ministras Moura Cavalcanti įspėjo 28 didžiųjų dvarų savininkus tuojau pradėti vykdyti žemės reformos įstatymą. Jei nepaklausytų, grėsina konfiskuoti jų žemes.

Žmogaus teisėms ginti organizacijos prezidentas generolas Martin Ennals pasiuntė Paragvajaus prezidentui raštą, prašydamas paleisti iš kalėjimų politinius kalinius. Kaikurie jų esą jau 10 metų kalinami be teismo sprendimo, negauna nei gydytojų, nei advokatų pagalbos.

JAV

Š. Amerikos kongresas privertė prezidentą Niksoną nutraukti Cambožios bombardavimus rugpj. 15 dieną. Nebe-paskyrė tam reikalingų pinigų.

• Teksase, Houston miesto apylinkėse susektas lytinis iškrypėlis Dean Allen Corrl. Jis per pasamdytus vyrus prisiviliodavo jaunus berniukus, juos visaip išprievartaudavo ir paskui nužudydavo, kartais net žiauriai kankindamas. Tai paliudijo vienas jo buvęs berniukų viliotojas. Jis nurodė, kur palaidoti nužudytieji jaunuoliai. Jau surasti 27 lavonai.

• Dideli lietūs kaikuriuose Rusijos srityse grėsia sunaikinti daug kviečių ir kitų pasėlių. Nuostoliai gali siekti net 10 milijonų tonų. Tai ir vėl teks šauktis nepakenčiamosios Amerikos kapitalistų pagalbos.

ČILĖ

Prezidento opozicija privertė Allende pertvarkyti savo ministrų kabinetą, į jį įsileisti tris generolus. Be to 25 provincijose Allende paskyrė kariškus komisarus tvarkai palaikyti. Jau kelintą savaitę besitraukias sunkvežimių vairuotojų streikas ne tik varo kraštą prie bankroto, bet iššaukė daug neramumų, pilietinio karo pavojų, apie kurį prez. Allende jau atvirai kalba. Už visas dabartines Čilės bėdas jis verčia atsakomybę opozicijai, kuri nenori leisti jam sukومunistinti kraštą.

• Sostinės Santiago kardinolas Raul Silva Henriques pasmerkė krašte siaučiantį terorizmą – žudymą savo politinių priešų. Tai esą nežmoniškiausias elgesys ir su tuo turi kovoti visi ištikimieji krašto piliečiai. Niekam nevalia palaikyti ir remti teroristus.

KETVIRTASIS P.L.BENDRUOMENĖS SEIMAS

Sudarytas PLB IV Seimo Nutarimų Komisijos branduolys

PLB Valdybos 1973 m. birželio 2 dienos posėdžio nutarimu, iš Michigano valstijoje gyvenančių PLB IV Seimo atstovų, nuodugnesniam Seimo nutarimų paruošimui, yra sudarytas PLB IV Seimo Nutarimų Komisijos branduolys. Pačios Komisijos sudarymas priklauso PLB Seimo kompetencijai, todėl galutinį PLB IV Seimo Nutarimų Komisija bus renkama PLB IV Seimo, kuris įvyks 1973 m. rugpjūčio 30 - rugsėjo 3 dienomis Washington, D.C.

Šis Nutarimų Komisijos branduolys 1973 m. liepos 5 d. posėdyje pareigomis pasiskirstė sekančiai:

Pirmininkas - Vytautas Kutkus, Sekretorius - Jonas Urbonas, nariai - dr. Alfonsas Damušis, Algis Rugienis ir Algis Zaparackas. Komisijos adresas: Vytautas Kutkus, 1636 Scotten Ave., Detroit Mich. 48209.

Laiškais mes kreipsimės į PLB IV Seimo referentus, PLB Valdyba ir visų kraštų Valdybas, kad siųstų savo siūlymus mums. Šiuomi mes kreipiamės į visus kitus suinteresuotus asmenis ir organizacijas, prašydami galimai greičiau mums siųsti siūlymus, liečiančius PLB Santvarką, uždavinius ir darbą, kurie turėtų būti įtraukti į PLB IV Seimo nutarimus.

PLB IV Seimo Nutarimų Komisijos branduolys siūlymus suformuluos, susistemins ir patieks galutinei PLB IV Seimo Nutarimų Komisijai peržiūrėti ir pačio PLB IV Seimo svarstymui bei priėmimui. Vienu žodžiu šis Nutarimų Komisijos branduolys atliks visus paruošiamuosius darbus.

Taip pat mes prašome lietuviškų laikraščių redakcijas ir radijo valandėles, PLB IV-jį Seimą garsinti, rašyti vedamuosius PLB klausimais bei talpinti paskirų asmenų pasisakymus, nes PLB IV Seimo Nutarimų Komisijos branduolys seks lietuviška spauda ir vertins jos siūlymus.

PLB IV Seimo Nutarimų Komisijos branduolys.

KRAŽIAI VAKAR IR ŠIANDIEN

Prieš 80 metų jau nuo XIII a. gerai žinomame Kražių miestelyje caro kariuomenė įvykdė „skerdynes“ apie kurias kiekvienas lietuvis žino - juk tai įvyko netaip seniai.

Jau nuo 1864 metų buvo uždrausta lietuviška spauda. Vienuolynai uždaro mi, bažnyčios užrakinamos, griaunamos, neleista jų taisyti. Lietuvius informavo ir juos jungė slapta spauda. Ivariais būdais sugebėta Kražių medinės bažnytelės uždarymą atidėti, o bažnyčios gynejų teismo byloje visą reikalą išaiškinti taip, kad iš paties teksto aiškų jog caro valdininkai buvo tikrieji „skerdydinių“ kaltininkai.

Tai buvo 1893 metais.

Pakeiskime datą į 1973 metus. Išgais tie patys metodai ir įvykių aprašymas tikų šių dienų lietuvių religiniai pildėčiai aprašyti: vienuolynai uždaryti, bažnyčios uždaromos, sunku jas taisyti, katalikiška ir bendrai religinė spauda praktiškai visai uždrausta, vyksta teismai, eina slapta spauda (Lietuvos kataliku bažnyčios kronika), net ir pasaulinė spauda aprašo didesnius lietuvių žygius, kaip ir anuomet.

Du mėnesiu (nuo 1893 IX 1 iki XI 22 žemaičiai budėjo Kražių bažnytelėje, atilaikė 70-ties kazokų pulką, su gubernatoriumi atvykusį ju išvaryti ir bažnyčią uždaryti, nugriauti. Sekančia dieną 300 kazokų žmones išvarė, užmušdami 9, pašaudami 10: 44 sunkiai sužeidė, 150 pasodinę į kalėjimą. Tai buvo lapkričio 23 dieną (Simas Kudirka 1971 metais bandė pabėgti iš sovietų į amerikiečių laivą irgi ta pačia diena, kuri yra kartu ir Lietuvos kariuomenės isteigimo šventė (1918 m.)

Per daugiau kaip 30 metų sovietinės valdžios, visa Lietuva išgyveno daug panašių įvykių, tik jie ilgiau, siaubingiau tęsėsi ir tebesitiesia, o lietuviai laikosi savo tikėjimo, kaip ji gynė prieš 80 metų.

Vieni šiu dviejų istoriniu laikotarpiu ir įvykių panašuma panaudotu paaiškinti, kad caro imperializmo ir sovietiškojo komunizmo tikslai ir metodai tie patys. Bet svarbiausia, kad lietuvių tautos nusistatymas laisvai gyventi ir laisvėje savo tikėjimą išpažinti yra nuolatinis, nepakeičiamas, nesvyruojas.

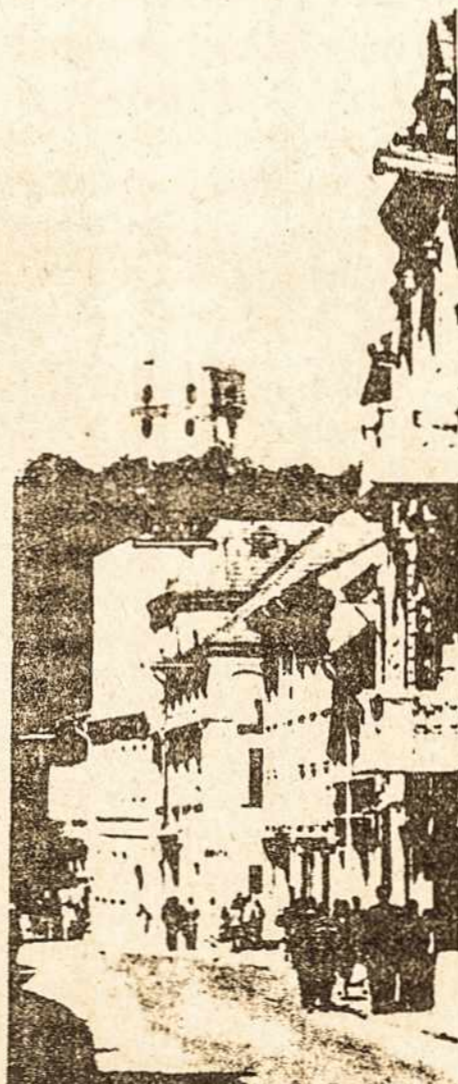
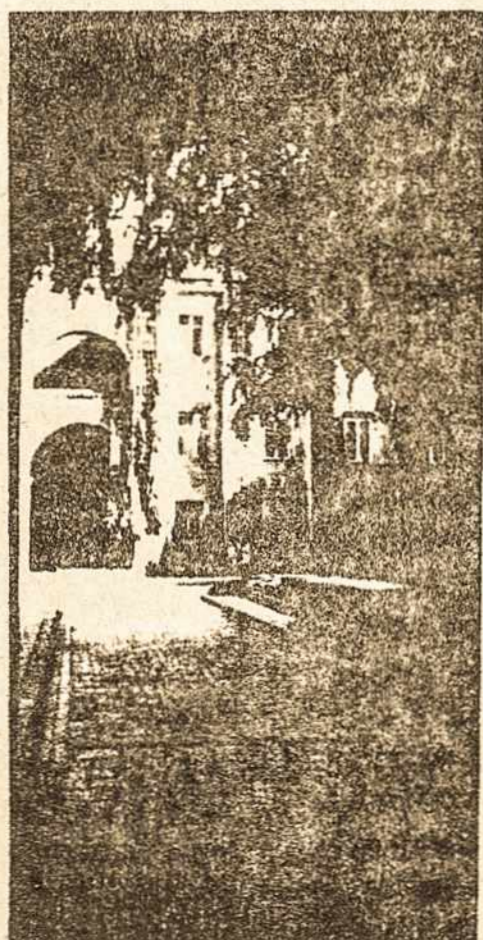
Išėjusių lietuvių neturi tokiu sunkiu ar priešišku sąlygu savo bažnyčiose, bet šis nusistatymas, rišas tautinę samonę ir religini tikėjimą turėtu ir yra toks pat užtat ir šiandien po visą pasauli gyvuoja lietuvių parapijos, religiniai centrai, katalikiška spauda, organizacijos, renginiai.

Neveltui kražiškiai ir visi ju dvasios pasekėjai yra grynas, tyras, ryžtingas ir kvėpimas kiekvienam mūsų.

ŠIAME NUMERYJE

Vilniaus miesto sukaktis ir kitos žinios iš Lietuvos	2
Politika ir nafta, lietuvių suėmimas	
Helsinkyje, papildomos žinios	3
Jaunimas apie savo stovyklą ir k....5.:	6
Vergijos kryžkeliose	7
Mūsų žinios	9-10

Vilnius



NE GEDIMINO, BET LENINO PAVĖSYJE

Paminėta Vilniaus miesto 650 m. sukaktis

Vilnius. — Birželio 28 — 29 d. čia buvo iškilmingai paminėta Vilniaus miesto 650 metų sukaktis. Katedros aikštę užtvindė tūkstančiai vilniečių, taip pat iš kitų vietų atvykusių lietuvių. Iškilmes taip pat atvyko aukštieji okupacinės valdžios pareigūnai, rusų, lenkų ir lietuvių tautybės. Centrinė vieta paskirta Vilniaus miesto garbės piliečiui generolui pulk. V. Obuchovui.

Akmuo ir Lenino ordinas

5 val. vak. netoli katedros buvo atidengtas ne iškilus paminklas Vilniaus miesto įkūrėjui Didžiajam Lietuvos kunigaikščiui Gediminui, kaip priderėtų, bet labai kuklus taip vadinamas "paminklinis akmuo", kuriame iškal tas įrašas: "Vilnius, 1323 - 1973".

Iškilmės toliau buvo tęsiamos sporto rūmų salėje, kurios scena buvo papuošta ingi ne Vilniaus įkūrėjo Gedimino, bet aukšta, gramozdiška ir labai menko skulptūrinio darbo Lenino statula. Lukiškio aikštėje stovįs kitas Lenino paminklas apdėtas gelėmis.

Pasakyta daugybė kalbų, kurios visos buvo skirtos "didžiajam broliui" ir okupacijai pagambinti. Perskaitytas Maskvos nutarimas, kuriuo Vilniaus miestui suteiktas Lenino ordinas.

"Daugianacionalinis miestas"

Garbinga Vilniaus praeitis buvo prisiminta šiais žodžiais: "Ši praeitis betampiskai susijusi su visos mūsų liaudies, brolišku tautų istorija. Vilnius visais laikais buvo daugianacionalinis miestas. Jau Gedimino laiške, kur pirmą kartą minimas Vilniaus vardas, į miestą buvo kviečiami amatininkai, pirkliai, menininkai nepriklausomai nuo jų nacionalinės priklausomybės, visiems buvo žadamos vienodos lengvatos. Einantys per Vilnių keliai įgikino vilniečius palaikyti glaudžius ryšius su Maskva, Novgorodu, Kijevu, Tvere..."

Šiais žodžiais Vilniaus miesto vyk. komiteto pirmininkas V. Sakalauskas, matyt, mėgino pateisinti mūsų atsilikimą Vilniui — rusus kvietęs į Gedimino šė, ir po 650 metų šiuo kvietimu labai plačiai naudojasi. Tačiau niekas neiškėlė fakto, kad Gediminas kvietė į Vilnių ne iš atsiliku-

sių rusų miestų, bet į priekį jau gerokai pažengusių Vakarų Europos miestų gyventojus.

Poetas A. Jonynas Vilniui skirtame eilėrašty vadina jį "komunizmo statytojų miestu. Toliau buvo iškelti tokie "istoriniai" faktai: daugiau kaip prieš 100 metų Vilniuje įvyko pirmasis darbininkų streikas; 1892 m. kažkoks marksistų ratelis Vilniuje suruošęs gegužinę; mieste buvusi platinama "Iskra" ir kita komunistinė literatūra. Prisiminti 1905 m. revoliucijos įvykiai, sustota prie F. Deržinskio, V. Kapsuko ir Z. Angariečio veiklos, pagaliau prie Vilniaus "išvadavimo", kurį atlikusi rusų raudonoji armija. Svarbiausias Vilniaus 650 metų gyvenimo įvykis buvęs šis: 1895 m. Vilniuje pravažiuodamas buvęs sustojęs Leninas. Iškaičiuotos Lenino raštų vietos, kada ir kur jis paminėjo Vilniaus vardą. (bk)

AKLUJŲ FESTIVALIS

Pabaltijo aklujų draugijų meno saviveiklos VI festivalis pirmą kartą buvo surengtas Vilniuje, švenčiančiame 650 metų įkūrimo sukaktį. Festivalyje dalyvavo aklujų chorai, vokaliniai bei instrumentiniai ansambliai, solistai ir tautinių šokių grupės. Didžiausio dėmesio susilaukė latvių estradinis ansamblis "Rondo", Talino ir Tartu jungtinis dūdų orkestras, Šiaulių vyrų choras, Kauno mišrus chorai ir liaudies instrumentų ansambliai. Festivalis užbaigtas Estijos, Latvijos ir Lietuvos aklujų jungtinio choro koncertu.

VILNIAUS PARODŲ RŪMŲ dailės salono languose atidaryta miesto 650 metų sukaktiai skirta grafiko Vytauto Kalinausko estampu, knygų viršelių bei iliustracijų, knygženklių, atvirukų ir tapybos darbų paroda. Visus šiuos kūrinius jungia bendra Vilniaus tema. Miesto praeitį atskleidžia estampų ciklas "Senajo Vilniaus Zodiakas", dabartį — ciklas "Vilniaus ritmai".

VILNIAUS UNIVERSITETA baigė XXVII lituanistų laida, apgynęsi eilę dėmesio vertų diplominių darbų. Iš jų minėtini: B. Zmajausko — "B. Sruogos "Pavasario giesmė", M. Stėniulytės — "B. Sruogos drama "Pajūrio kurortas", S. Beržinio — "Lietuvių meninis filmas "Herkus Mantas", V. Prūskaus — "Žmogaus vaizdavimo ypatumai ankstyvojoje lietuvių istorinėje dramoje", G. Ramoškaitės — "Laiko ir erdvės pobūdis M. Martinaičio, V. Bložės ir S. Gedos poezijoje", L. Matonytės — "V. Mykoliaičio-Putino lyrikos poefinis žodynas". Žurnalistas K. Trečiakauskas parašė net ištisą monografiją apie "Odisejos" vertėją Jeroni-

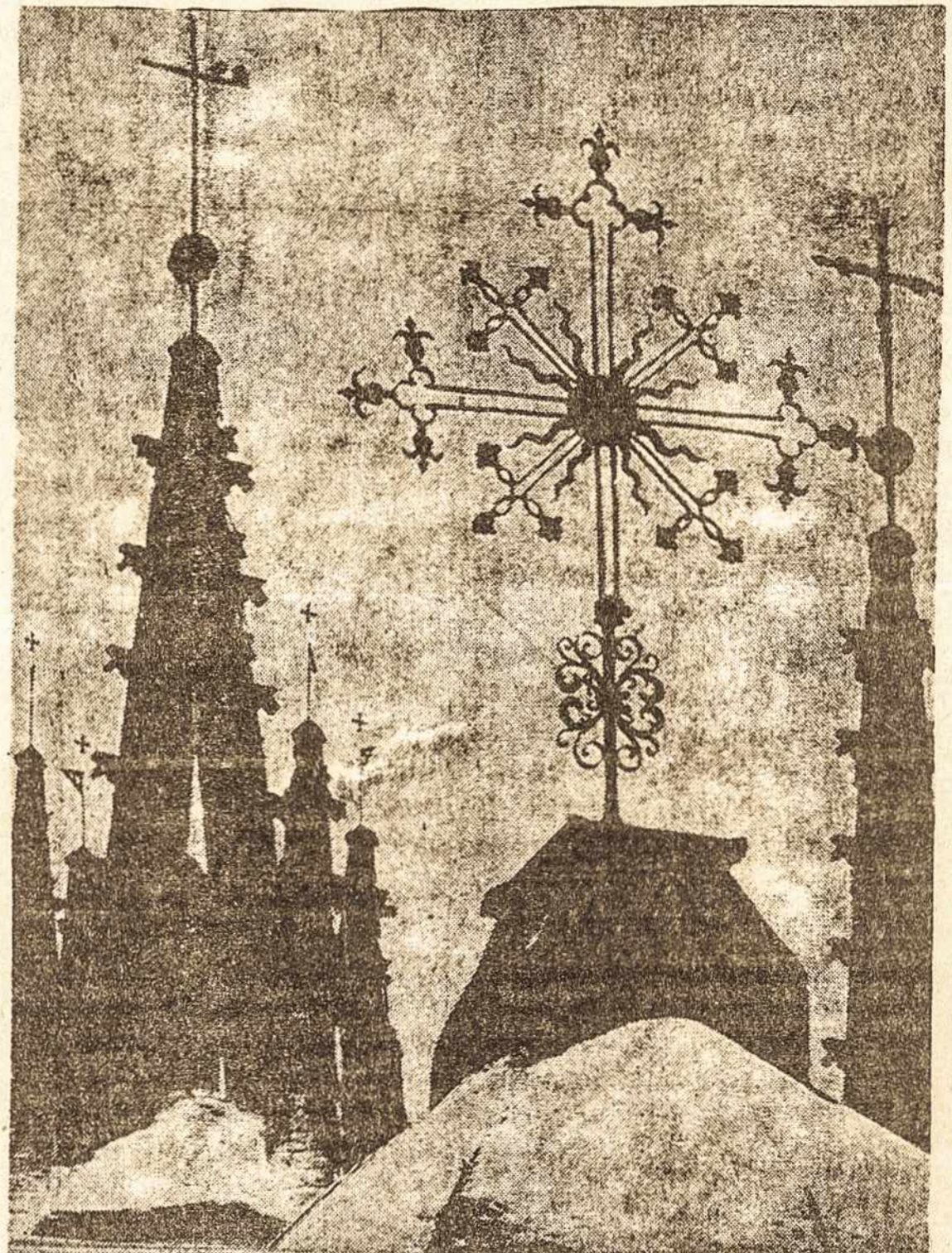
mą Ralį, medžiagos prisirinkęs Vilniaus, Maskvos archyvuose ir ją papildęs J. Ralį pažinojusių asmenų atsiminimais.

ORIGINALI PARODA

Tą pačią dieną Vilniaus sukaktiai skirtą labai originalią parodą Pilies skersgatvyje surengė iš visų Lietuvos kampelių suvažiavę liaudies menininkai. Jų paveikslai buvo iškabinti ant Pilies skersgatvio namų sienų. Grafikos ir tapybos darbai atskleidė Vilniaus vaizdus — aikštes, kiemus, kiemelius, architektūrinius paminklus. Iš jų dvelkė paprastumas, liaudiškas primityvumas. Šią mėgėjų parodą po atviru dangumi aplankė daug vilniečių. Ji turbūt buvo gražiausia ir nuosirdžiausia dova-

na jubilėjų švenčiančiam senajam Vilniui.

TRIJŲ KONCERTŲ CIKLĄ paveikslų galerija paverstoj Vilniaus katedroj surengė vargonininkas Bernardas Vasiliauskas su Vilniaus filharmonijos simfoninio orkestro kamerine grupe, diriguojama M. Dvarionaitės ir J. Domarko. Koncertų programose buvo 11 stambių kūrinių — S. Vainiūno, G. F. Haendelio, A. Vivaldi, J. S. Bacho ir kt. Bene didžiausio dėmesio susilaukė anksti mirusios jaunos kompoz. K. Brundzaitės "Dialogai" ir latvių kompoz. M. Zarino "Concerto innocente". Trečiuoju šio ciklo koncertu buvo paminėtas dvigubas dešimtmetis — B. Vasiliausko vargonavimo ir koncertų Vilniaus katedroje rengimo



Vilniui — sostinei
650 metų

Senamiesčio ansamblis, vienas gražiausių miesto reginių

STUDENTŲ TEATRŲ FESTIVALIS buvo surengtas Vilniaus universiteto Kolonų salėje ir L. Stuokos-Gucevičiaus kiemelyje. Didžiausio dėmesio susilaukė dvi universiteto studentų premjeros — L. Ciūnio režisuota Vydūno trilogija "Prabočių šešėliai" ir Justino Marcinkevičiaus "Siena", rež. N. Kurklietytės suteatrintas poezijos spektaklis. Lietuvos žemės ūkio akademijos teatrinė studija festivalyje dalyvavo su R. Samulevičiumi "Studentiška novele", Kauno politechnikos instituto liaudies teatras — su R. Tomos pjese "Aštuonios mylinčios moterys", Vilniaus dailės institutas — su pantomimos spektakliu "Mintys" ir šešėlių spek-

takliu "Komerčinis Vakarų kinematografas". Vilniaus pedagoginio instituto teatrinė studija, vadovaujama rež. E. Jankutės, festivalini paruošė lenkų dramaturgo J. Šanevskio vienaveiksmę pjesę "Viešnia" ir poezijos spektaklį "Parduodamos žibutės" pagal poetų J. Degutytės, V. Palčinskaitės, A. Baltakio, M. Martinaičio, A. Maldonio, Justino Marcinkevičiaus ir V. Rudoko eilėraščius, o Vilniaus kultūros mokyklos baigiamasis režisūros kursas savaidino Aristofano komediją "Pluta". Festivalį papildė S. Sondeckio vadovaujamas Vilniaus konservatorijos studentų kamerinis orkestras, B. Kazlausko paskaita apie Vilniaus akademijos teatrą XVI-XVII š.

Petras Pakalnis

POLITIKA IR NAFTA

Vienas didžiausių jėgos šaltinių yra nafta. Iš jos gaminamas benzinai, žibalai ir kiti cheminiai produktai. Deja, ne visos valstybės jos turi. Europos naftos šaltiniai yra nežymūs. Daugiausiai jos turi arabų kraštai ir Persija. Didžiausias naftos gamintojas ir vartotojas yra JAV. Tačiau specialistų nuomone, jos naftos šaltiniai per 10 metų išseks. Todėl jau dabar JAV vyriausybė ragina žmones lėčiau važiuoti, taupyti elektrą ir šilumą ir studijuoja planą, koku būdu būtų galima atgabenti neseniai Aliaskoje atrastą naftą. Milžiniška kariuomenė, 12 milijonų automobilių, keli milijonai sunkvežimių, ūkio padargų ir visokių motorų taip ryja benziną, kad tuves JAV viceprezidentas pareiškė, jog „Arabijos šėikai kontroliuos dolerį“. Mat JAV buvo priverstos pirkti arabų naftą, o šie galės nustatyti jos kainą. Tokiu būdu JAV prasiskolinus arabams, kaip yra prasiskolinusi Japonijai ir Europai. Jau dabar JAV importuoja 40 proc. naftos iš Persijos ir arabų kraštų, kuriems mažai ką gali parduoti. Todėl remdami Izraelį, JAV politikai turi atsižvelgti ir į arabus.

Kokia yra naftos padėtis pasaulyje?

Praėjusiais metais laisvame pasaulyje buvo pagaminta 2153 milijonai tonų, nežinia, kiek naftos buvo pagaminta už geležinės uždangos. Persija ir arabų valstybės pagamino 1070 milijonus tonų. Apkrovę naftos gamybą mokesčiais, 1970 m. Persija ir 7 arabų valstybės gavo 6 milijardus dolerių, o praėjusiais metais net 12 milijardų. Spėjama, kad apie 1980 m. jos gaus apie 30 milijardų dolerių.

Daugiausiai pajamų iš naftos gauna Saudi Arabija, nes ji turi didžiausius naftos šaltinius. Šiais metais ji gaus apie 3 milijardus dolerių, o 1975 m. dvigubai daugiau. Nepaisant milžiniškų sumų, išleistų mokyklų, ligoninių ir kelių statybai, Saudi Arabijos pajamos nuolatos auga ir auga. Nors jos vyriausybė turi daug visokių planų ir atliekamo kapitalo, bet neturi žmonių, kurie tuos planus galėtų įvykdyti. Todėl ji yra priversta samdyti svetimtaučius ir palaikyti su jais gerus santykius. Jei arabai padėtų savo pinigus kokios nors valstybės bankuose, jie užtvindytų tą kraštą ir prisidėtų prie pinigų nuvertinimo. Todėl teisingai Humphrey pastebėjo, kad Arabijos šėikai gali dolerį kontroliuoti. Jie gali kontroliuoti ir kitokiu būdu, būtent, supirkinėdami kokio nors krašto žmones. Juk arabai turi 60 proc. visų žinomų pasaulio naftos šaltinių ir naftos gaminimas nuolatos didėja. Didėja ir jos vartojimas. 1950 m. pasaulis suvartojo kasdien 10 milijonus bačkų, o 1970 m. 39 milijonus. Specialistai apskaičiavo, kad 1980 m. bus vartojama 67 milijonai bačkų.

Tikrasis naftos verslas prasitėjo 1901 m. Tais metais skolose paskendęs Persijos šachas suteikė teisę anglui D'Arcy ieškoti, gaminti ir parduoti naftą per 60 metų. Už tą teisę anglas sumokėjo 20.000 svarų gryniais pinigais ir 20.000 svarų akcijomis. Be to, šachas gaudavo ir 16 proc. pelno. Tapęs milijonieriu, D'Arcy pardavinėjo akcijas ir kitiems įvairios europiečių ir amerikiečių ben-

drovės gavo naftos koncesijų Irake, Saudi Arabijoje ir Kuweite. Vėliau naftos rasta Egipte ir Libijoje, Alžyre. Amerikiečiai ir europiečiai naftos pelnu tuko, o vietos žmonės skurdo. Bet 1951 m. Persijos premjeras Mossadegh atėmė iš anglų naftos produkciją ir ją suvalstybino. Anglai atsisakė pirkti Persijos naftą ir jos gaudavo, kiek norėdavo Irake ir Kuweite. Atpuolus naftos pajamoms, Persija pradėjo skursti. 1953 m. šachas pašalino Mossadegh iš pareigų ir naftos produkciją pavedė 8 užsienio bendrovėms. Amerikiečiai ir europiečiai vėl tuko, o persai vargo. Bet 1971 m. Alžyrijos prezidentas suvalstybino 51 proc. prancūzams priklausančių naftos šaltinių. Tų pačių metų gruodžio mėnesį Libijos prezidentas suvalstybino visus anglams priklausančius naftos šaltinius. 1972 m. Irako vyriausybė suvalstybino anglams, olandams, prancūzams ir amerikiečiams priklausančią naftos gamybą. Kitos arabų valstybės nenori suvalstybinti naftos gamybos, nes bijo, kad gali kristi jos kaina. Bet jos sudarė savotišką draugiją, kurios nariai kasmet susirenka ir aptaria naftos produkcijos ir jos pardavimo planus. Kuveitas ir Libija sumažino naftos produkciją, nes bijo, kad naftos šaltiniai greitai išsisems. Penkios arabų valstybės nori dalyvauti naftos gamyboje 1973 m. 25 proc., o 1982 m. jau 51 proc. Šių metų kovo mėnesį Persijos vyriausybė perėmė iš užsieniečių visą naftos gamybą. Duodamas nemažas paskolas Ugandai, Tšadui, Kongui, Mali ir Nigerio valstybei, Libijos prezidentas Gadafi paprašė tų kraštų vyriausybės nutraukti santykius su Izraeliu. Jos taip ir padarė. Galimas daktas, kad ir kitos Afrikos valstybės panašiai pasielgs. Irako užsienio reikalų ministras pasiūlė arabų valstybėms neparduoti JAV ir kai kurioms Europos valstybėms naftos tol, kol jos neprivers Izraelio vyriausybės vesti su arabais derybas su arabams priimtinais rezultatais. Tai, gi, arabų naftos pajamos pradėjo diktuoti kitų valstybių politiką ir ją diktuos toliau.

PATIKSLINAME ŽINIAS APIE
lietuvių, latvių ir estų
delegacijų Helsinkyje
veiklą, suėmimą, paleidimą ir kt.

Įvairių šaltinių žinios, kurios buvo duotos Darbininko pereinamojo nr. apie lietuvių, latvių ir estų delegacijų incidentą Helsinkyje Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos metu, liepos 3-7, nesutampa, vietom viena kitai prieštarauja. Tas žinias tenka čia patikslinti pagal informaciją iš pokalbio su lietuvių delegacijos pirmininku dr. K. J. Valiūnu.

-0-

Pačioje konferencijoje mūsų delegacijos negalėjo dalyvauti. Kuo tad ribojosi delegacijų veikla iki incidento tarp latvių delegacijos pirmininko p. Grava ir Sovietų ministerio Gromyko?

Į konferenciją buvo įleidžiami delegatai ir žurnalistai. Latviai buvo išsirūpinę p. Grava pastangom leidimus keturiem žmonėm įeiti į konferenciją kaip akredituotiems žurnalistam. Delegatai su rudom kortelėm sėdėjo delegatų salėje, žurnalistai su žaliom kortelėm balkone. Tokiu būdu per tuos mūsų akredituotus žurnalistus galėjom stebėti konferencijos eigą. Tarp kitko vienu žurnalisto leidimu naudojosi ir dr. J. Genys.

Tačiau posėdžius sekti nebuvo nei įdomu nei prasminga. Tai buvo eilė "paskaitų" — ministerių pareiškimų, kurie jau iš vakaro būdavo išdalunami, o čia dar paties ministerio paskaitomi. Mūsų uždavinys buvo atkreipti užsienių ministerių dėmesį į neteisingumą, padarytą Baltijos valstybėm. Tam reikalui parašėme notą, kurią su atitinkamu lydraščiu įteikėme ministeriam ar ambasadam, išskyrus Sovietų bei satelitų. Šios notos buvo asmeniškai išvežtos daugumai ambasadų. Gaila, nebuvo spėta įteikti Kanados ministeriui Sharp, nes estus, kurie turėjo įteikti, buvo suspėję suimti.

Kitas mūsų veiklos baras buvo informuoti žurnalistus. Tai darėm asmeniškai — žodžiu ir raštu. Ryšius su žurnalistais lengvino ta aplinkybė, kad keturi mūsų žmonės buvo su tokiom pat žaliom kortelėm, kokios buvo prisegtos visiem akredituotiems žurnalistam. Susipažinus su vienu, jau atviras kelias ryšiam ir su kitais. Pasitaikė net taip, kad kelionėje iš Londono į Helsinkį vienas latvis sėdėjo šalia brito žurnalisto. Išsikalbėjo, ir britas tuoj parašė į savo spau-



Dr. J. K. Valiūnas

dą, kad Helsinkyje yra Baltijos delegacija. Juodu susitikdavo paskiau Helsinkyje ir informuodavos. Labai sėkmingai reikėsi, ryšius megzdama ir informuodama, p. E. Žilionytė. Ir čia moterim lengviau prieiti. Aktyvus buvo dr. P. Vileišis.

Ar būta žurnalistų iš Lietuvos — neteko pastebėti. Rusų — buvo apstu. Net nežinia, kur baigiasi sovietinis žurnalistas, kur prasideda emgebistas. Net suomių spaudoje buvo iššifruota pora sovietinių emgebistų, kurie buvo atsiųsti kaip žurnalistai.

-0-

Keli šaltiniai skelbė, kad delegacijos buvo suimtos už lapelių dalinimą. Jei taip — kokių lapelių, kas juos dalino, kur? Ar tie lapeliai galėjo būti pretekstas suėmimam?

Ne, lapelių dalinimas negalėjo būti jokia suėmimam priežastis, nes tie lapeliai nebuvo dalinami. Buvo duodama tik informacinė medžiaga žurnalistam asmeniškai. Mes turėjom paruoštą seniau įteikto memorandumo santrauką, surašytą viename puslapy. Turėjom informacinės medžiagos apšči. Šalia Vliko paruoštos medžiagos, dar buvo dr. Vileišis atsivežęs L. Bendruomenės leidinius, dr. Genys amerikiečių partijų pareiškimus tautybių klausimais. Tų leidinių vardai jau spaudoje buvo minėti. Nekartosiu jų.

Informacinė medžiaga buvo duodama tiems, kurie pokalbio metu parodėdavo tuo reikalu susidomėjimo. Ypatingai dr. Vileišis buvo uolus tokiem pokalbiams, o jų metu išsitraukdavo iš portfelio toki ar kitoki dokumentą ir jį įteikdavo. Tai normalus žurnalisto informavimo bei informavimosi kelias — asmeniiniu būdu.

Nukelta i 4 psl.



PATIKSLINAME ŽINIAS APIE

lietuvių, latvių ir estų delegacijų Helsinkyje veiklą, suėmimą, paleidimą ir kt.

Iš 3 pusl.

Buvo duota medžiagos dar kai kuriems saugumiečiams, kurie lirbo viduje mūsų apsaugai mūsų stebėjimui, kad jie žinotų, kas mes esam ir ko mes norim. O jiems tai negalėjo nerūpėti, nes savo kambarį pastebėjau, kad du kartu buvo pereita per visus popierius ir per visus daiktus.

Tačiau jokių lapelių nebuvo dalinama nei prie viešbučio, nei prie konferencijos patalpų, kaip tai buvo teigiama kai kuriuose pranešimuose. Buvo vengiama betkokio viešo gesto, kuris galėtų būti panaudotas kaip pretekstas akcijai prieš delegacijas bei jų veiklą.

O notos išvežiojimas ambasadam taip pat negalėjo būti joks pagrindas suėmimam, nes pagal tarptautinę teisę tai tebuvo užsieniečių santykiavimas su užsieniečių ambasadam; kiekviena ambasada turi eksteritorialinę teisę; kiekvienas užsienietis gali kreiptis į užsienio ambasadą, į kurią jis nori.

Įdomu, Herald Tribune parašė, jog policija atsisakė nurodyti priežastį, kodėl mes buvome suimti. Jei būtų buvusi kokia rimta priežastis, jei būtų prasiženkę su kuriuo suomių įstatymu, tai policija tą priežastį būtų paskelbusi.

-0-

Latvio Gravo ir sovietų Gromyko incidentas pradėjo antrą delegacijų likimo dalį. Kur kada, kokiais žodžiais buvo tas lemtingas pokalbis?

Tai buvo trečiadienį, liepos 4. Rytų Vokietijos ambasados priėmimo. Taip, pačios ambasados patalpose. Rytų Vokietija turi milžinišką ambasadą už miesto. Priėmimas buvo konferencijos dalyviams ir žurnalistams. Aš labai gailiuosi, kad p. Grava nesurašė žodis į žodį savo pokalbio su ministru Gromyko, kaip buvau jį prašęs. Bet iš pranešimo žodžių vaizdas toks:

P. Grava priėjęs prie Gromyko ir pasisakė esąs latvis. Gromyko nudžiugęs. Toliau Grava pasakęs: esą mes, užsieny gyvenę pabaltiečiai, norim, kad mūsų kraštai būtų laisvi; mes norim, kad jie būtų nepriklausomi, ir kaip tik šios konferencijos uždavinys turėtų būti tuos klausimus spręsti... Gromyko, smarčiai supykęs, Gravai atšovęs: Pa-

baltijo kraštai turi visą laisvę, kokios tik jie nori, ir jokių kitų laisvių Pabaltijui nereikia. Pasakęs ir nusiųkęs

Toks buvo pasikalbėjimas pagal p. Gravo informaciją. Buvęs tiesiog sekundžių reikalas, kad prišoktų prie Gravo du Rytų Vokietijos saugumiečiai ir pasakytų: tamsta pradink iš salės kaip galima greičiau.

-0-

— Buvo paskelbta, kad liepos 5 sulimtieji buvę perkelti iš Intercontinental viešbučio į Marsky viešbutį ir ten izoliuoti atskiruose kambariuose. Tarp šių dviejų viešbučių turėjo būti laiko tarpas, svarbus dramatiškas tarpas — sakysim, suėmimo, tardymo epizodas. Būtų tikslesnis vaizdas, jei šie epizodai nebūtų nutylėti.

Visi devyni mes gyvenom Intercontinental viešbuty, — pasakojo dr. Valiūnas. — Pirmiausia čia suėmė estų Pleer viešbučio koridoriuje, atvedė į jo kambarį. Kambarį tuo metu buvo Kahara, jo draugas estas iš Kanados. Pleer pasakė jam estiškai: mane areštavo; mėgink iš čia pradingti. Kaharą, beeinantį iš kambario, taip pat suėmė ir abudu nuvežė į kalėjimo būstinę. Tai įvyko maždaug truputį po dešimtos ryto ketvirtadienį.

Aš apie tai tada dar nežinojau. Į mano kambarį atėjo trys vyrai. Pas mane buvo tuo metu kambarį latvis Grava. Atvykusieji pasisakė esą iš policijos ir nori su mumis pasikalbėti. Paklausė, ar mes pažįstam Pleer. Atsakėm taip ir, pamatę juos įsitempusius, savo žaru paklausėm, ar kas blogo nutiko. "Prašom eiti su mumis į 628 kambarį". Kai išėjom į koridorių, ten stovėjo dar penki saugumiečiai. Nuvedė mus prie keltuvo, prie kurio visą laiką sėdėjo saugumietis. Buvo pastatytas staliukas, kėdė, ir jis stebėjo dieną naktį visus, kurie įeina, ir užsirašinėjo. Nukilom į 628 kambarį, kur buvo policijos būstinė ir iš kur buvo sekami viešbučio gyventojai ir svečiai. Kambarį buvo apie 8 žmonės, pilna komplikuočių aparatų — mygtukai, spaustukai, užrašinėjimo juostos.

Jūs esate areštuoti...

Ten mum buvo pasakyta, kad esam areštuoti už tai, kad kažkuris saugumietis esąs gavęs mūsų memorandumo santrauką. Pasakiau, kad tai aš padaviau. Padaviau, kad žinotų, kas mes ir dėl ko esame atvykę; kad memorandumas yra viešas dalykas, spaudinys, šiuo laiku jau išdalintas visiems žurnalistams.



Jonas Lukoševičius, Nemuno vadovas Argentinoje su Argentinos Lietuvių Susijungimo pirmininku Raulu Stalioraičiu.

Buvau paklaustas, ko gi mes atvykom. Atvykom, sakiau, tam, kad pasakytume užsienio ministeriam, išskyrus Sovietų Sąjungos ir satelitų, jog Baltijos kraštai yra okupuoti neteisingai ir jog tokios konferencijos gremiumas turėtų svarstyti mūsų klausimą. O mūsų nota, sakiau toliau, mano pasirašyta, su lydimuoju raštu, taip pat mano pasirašytu, yra pristatyta visom ambasadam ar ministeriam...

Jie buvo nepaprastai nustebę, kad mes jau pristatėm. Jie matė mus važinėjant, bet nežinojo, matyt, ko mes važinėjom. Gal būt, jie tikėjo, kad mes visus raštus laiškais siųsim.

Vieno laiško likimas

Tarp kitko, vieną laišką buvom palikę viešbuty, apačioj, ir paprašę portje, kad išsiųstų. Po poros dienų laišką gavom atgal. Pirmą kartą pamačiau ant laiško tokį raudonos spalvos antspaudą su žodžiais angliškai: "X-rayed and returned". Vadinas peršvietė, nufotografavo ir ambasada nesiuntė — gražino.

Patyrę, kad mes asmeniškai pristatinėjom, buvo baisiai nepatenkinti. Dar labiau nustebo, kai sužinojo, kad žurnalistam jau esame taip pat pristatę. Negalėjo suprasti, kaip tai padarėm, jų nepastebėti. O jie sekė visus mūsų žingsnius, kaip pasikiau patys sakė.

Pakartojo, kad esame areštuoti.

Ryšys su Amerikos ambasada

Paprašiau, kad leistų pranešti apie mus Amerikos ambasadai. Grava tuojau paskambino, kad Pleer areštuotas ir kad dabar areštuoja jį ir mane. Iš ambasados pažadėjo, kad tuojau pradės mumis rūpintis. Ambasada tuojau pat iš pokalbio su saugumo vyresnioju paėmė žinias, kur mes esame ir kur mus gabens.

Nuvedė atgal į mano kambarį ir liepė ten pasilikti.

Buvo jau pietų metas. Į restoraną neleido. Paskambinau, kad atneštų pietus į kambarį. Tik atnešė pietus, bet neteko jų valgyti. Atėjo tie patys trys saugumiečiai ir pranešė, kad turim važiuoti su jais į policijos būstinę.

Kriminalinės policijos būstinėje jau visi

Kai mus vedė iš kambario, koridoriuje sutikau dr. Genį. Lietuviškai pasakiau, kad esam areštuoti ir kad paskambintų į Chicago. Toliau sutikau dar ir dr. Vileišį. Paprašiau, kad paskambintų p. Audėnui. (Iš čia ir buvo pirmosios žinios į Ameriką).

Buvo pusė pirmos, kai mus įsodino ir patys įsėdo į lengvą automobiliuką, ir atsidūrėm kriminalinės policijos būstinėje. Netrukus, po poros valandų, atvežė dr. Genį ir latvaitę. Apie rečią valandą E. Žilionytę. Dr. Vileišį paėmė paskutinį — atrolo, apie kokią pusę šeštos.

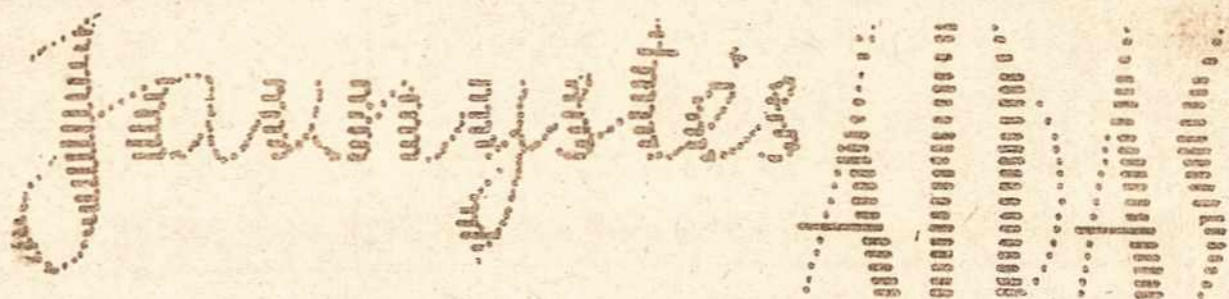
Prieš tardymus, kol dar buvo oroga, pasiūliau, kad visi sakytų ik tiesą. Tada mūsų visų istorijos bus vienodos. Tap ir buvo padaryta.

Ar nesam teroristai?

Tardė po vieną. Gana ilgokai. Mane pvz. tardė pusantros valandos. Paprašiau, kad p. Hansen iš ambasados, kuris atvyko į policijos būstinę, būtų prie tardymo. Paskui, kai atvežė dr. Genį, policija iškviatė p. Hansen pas jį. Protokolas buvo surašytas, žinoma, suomiškai. Jo negalėjau paskaityti, tai atsiskiau pasirašyti. Pasirašė vertėjas.

BCD BARONASFKAHJAKLBMNO
 ŪPRRSTVMZBCDIFKNSPALIS
 DLVAIŽGANTASSMNDOPRSTU
 AVBZDEFČGHJKTLMRNOAPRS
 VTUDVMZEBCDFIMAIRONISF
 AGHŽJASRUOGASKLUMNAPRP
 STNILIŪNASVZBCDŠFKULMU
 NPROSTVIMZBCDDEIGHJSJKT
 LMONPERSANTVARASTVKČZI
 ŠVAISTASZBCDUVZBCDAIFN
 KALSMNPRASTVKRÉVÉZSUBA
 CLDGFHJKLMNPARSTVBCRDS
 FAALÉRŪTAJBI NKISKGLLMN
 RNPIUVVJZIBACTDFKJUGITR
 SČJANKUSTVBRADŪNASZOBC
 DIFUJKRLÉMINSPRSTTVNZB
 CUDDKLMNPKRRAMONASIVL
 TSKAR KUDIRKAŠLTKBIDELM
 ŠEINIUSNTFAHKIGNATONIS
 CITRBDPCPRMSNÉSTLPINÉMV
 VAIČIŪNIENÉVMLNSKSLNSD
 LVMPNRTKBCDKATILISKIST

Paruoše: TARP ŠIŲ RAIDŽIŲ YRA 36
 v.š. A. N. RAŠYTOJŲ PAVARDĖS



Também fizemos muitas peças no dia 23 de julho fizemos ou melhor o meu grupo e não eu fizemos a pecinha de marionete com o titulo de Vila Sésamo. A reprêsa desta vêz não foi muito legal e eu não nadei muito também. Também arranjei uma šventa lazda bem legal e vou levá-la para casa e encará-la.

Valdir Janisevičius

O acampamento de Santa Isabel foi muito bacana, teve jogos, brincadeiras atividades e outras coisas mais. Foi muito legal também as brincadeiras que nós tivemos de noite, o passeio da Amazonia foi muito cansativo por ter andado 14 km. mas foi legal. Segunda feira teve o teatrinho de Vila Sésamo o grupo Tobrek onde eu estava ganhando 5 pontos com isso. Apesar de eu jogar no domingo as brincadeiras foram muitas, enfim foi tudo muito legal.

Fábio Caleffi

O meu grupo foi legal todos toparam tudo. O acampamento foi legal. Gostei muito do dia da amizade e dos programas da noite, as peças foram legais mas participei só de uma. As conselheiras (Audra, Nancy e Vanda) foram mais ou menos. O dia do Amazonas foi o que mais gostei, menos os 14 quilometros. Meu grupo vorai matamos uma cobra. Tivemos também o dia da gincana que pegamos o 3º lugar. O Gilberto nosso chefe foi muito bacana com os vorai.

„Rūtelės“ šokėjai pasiruošę šokti Lapos skautų mugelėje. Teresės Aleknavičiūtės vadovaujami, šie žilvitičiai pašoko, dainavo, parodė keletą vaidinimų.

Em São Paulo o linguista Greimas

Com palestra sobre "Um problema atual de semiótica discursiva. enunciação e enunciado", o linguista A. J. Greimas entrou em contato com os estudiosos paulistanos, segunda-feira, no Departamento de Letras, na Colméia do CRUSP, Cidade Universitária. Sua segunda e última palestra será pronunciada hoje, às 20 e 30, e versará sobre "Análise narrativa e análise textual", tomando como ponto de partida o conto "Deux Amis", de Guy de Maupassant.

Após sua rápida passagem por São Paulo o autor de "Semantique Structurale" seguirá para o Rio de Janeiro onde proferirá conferencias sobre temas de sua especialidade na Universidade Federal e na Pontificia Universidade Católica. Mestre dos mais conhecidos e influentes nos estudos de Linguística e de Semiótica, Greimas estava sendo aguardado com a maior expectativa nos meios culturais brasileiros, em virtude do prestígio que seu nome hoje desfruta, ao lado de Michel Foucault, Roland Barthes, Lévi-Strauss, Tzvetan Todorov, Roman Jakobson e outros teóricos ligados ao pensamento Estruturalista na Filosofia e nas Ciências Humanas.

Autor de uma obra exigentíssima e de acendrado rigor conceitual A. J. Greimas leciona atualmente no Cadeira de Semantica Geral da Ecole de Hautes Etudes em Paris, um dos mais famosos centros de pesquisas linguísticas e semióticas no mundo.

Sua contribuição para o estudo da narrativa literária acha-se contida principalmente em três ensaios a já referida "Semantique Structurale" que brevemente será lançada em nossa língua pela editora "Cultrix" desta Capital: "Du Sens", e "Essai de Sémantique Poétique". De ascendência lituana, A. J. Greimas nasceu em 1917, sua carreira universitária tem por etapas o magisterio de Linguística Francesa em Alexandria, Ancara, Istambul, e Poitiers, na França. Sua vinda a esta Capital se deve a convite fórmula do pela Universidade de São Paulo (NM)

SKAITYTOJAI *rašo*

STOVYKLA

Thomas R. Wondrak

Aqui nos grupos todas as pessoas são camaradas, algumas vêzes não porque a gente faz um pouco de folia. Temos muitas coisas para nos distrair e também quase todos os dias vamos tomar banho na reprêsa

As comidas daqui são muito boas pois a gente não se enjoa porque a comida varia quase todos os dias.

Os jogos não têm brigas porque tem um juiz de jogos se não tivesse juiz nos jogos de futebol, volei, etc. sairia no fim de cada jogo um montão de brigas.

Também fizemos uma excursão de 7 km. chamada o dia da Amazonia.

O padre todas as noites passava slides de outros acampamentos, outras cidades, etc.

Algumas vêzes tínhamos a noite de bailes. Também fizemos um teatrinho

de manequim querendo imitar Vila Sésamo.

Faziamos com os manequins muitas brincadeiras de Vila Sésamo.

De noite nós chamávamos o padre para nos contar algumas lendas ou histórias interessantes.

De manhã acordávamos e logo iam fazer ginástica.

Também à noite as meninas faziam serenatas às nossas janelas.

Quem eu achava mais camarada era o padre, a Vanda, Gibila, Audra, Nancy, Clemente e o Oleg que quer dar uma de machão, mas é camarada, a pupa e sem falar das cozinheiras.

Ricardo Kemeklis Merani

Eu achei legal o acampamento a única coisa que eu não gostei é de aprender o lituano e de cantar, tenho também muitos amigos e muitas amigas, também o dia que gostei mais foi o dia da Amazonia que andamos 14 km. 7 de ida e 7 de volta.

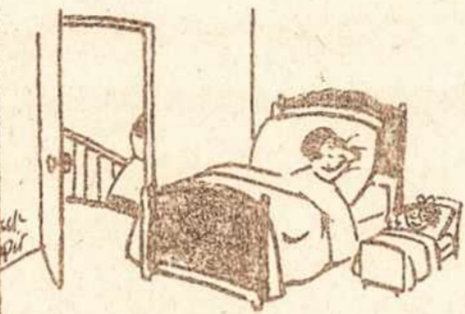
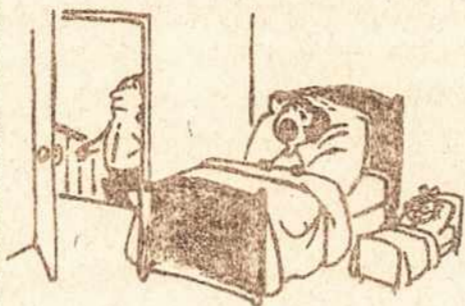
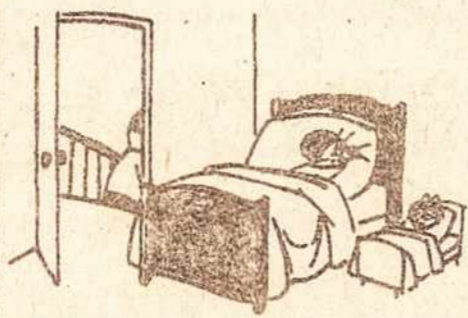
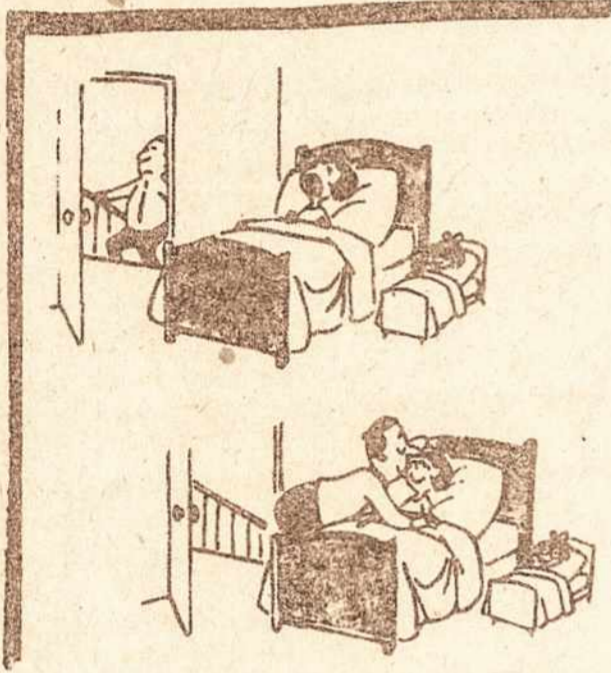


COMPÊNDIO LITUANO DE INFORMAÇÕES

EM LITUANO E PORTUGUÊS – 104 PÁGINAS
 INFORMAÇÕES: Corpo diplomático Lituano, Associações mundiais e no Brasil, acampamentos, estudos lituanos, paróquias, imprensa, sociedades profissionais, técnicos, médicos, advogados, sacerdotes, artistas, industriais, etc., lituanos no Brasil.
 —na redação, nas casas paroquiais lituanas —
 —em S. Caetano: Jonas Bajorinas, rua Piabanha, 185, e Av. Goiás, 3094 — Parque das Nações: K. Skorubskis, R. Alemanha, 388 — Rio de Janeiro: Escritório paroquial. (Cr\$ 5,00).

MŪSŲ LIETUVA III lažiesiems

Labanaktis...



SKAITYTOJO ŽODIS

Herbert Georges Recchioni

O nosso grupo fez mágicas de papel virar dinheiro e outros tipos de mágicas.

Eu gostei muito do acampamento lá fazia ginástica, jogo de bola e programa noturno.

O meu grupo é perfeito o nosso grupo está com mais pontos de fazer trabalhos de lavar pratos e enxugar copos. No dia da Amazonia, todos os grupos tiveram de andar 7 kilometros, primeiro grupo foi vorai e o segundo grupo foi o Vytyis o meu grupo quando chegamos lá tivemos de fazer fogueira eu fiz os pratos com a Vandinha uma moça a chefe. Comemos batatas um pouco queimadas e carne, quando acabamos de comer descansamos 1 hora depois andamos 7 kilometros de volta para o sitio.

Quando chegamos no sitio todos os grupos foram para a mesa comer a merenda todos os grupos cansados e com fome. As moças estavam trazendo o café, pão com marmelada e queijo.

Nilza Guzikauskas

Stovykla

Man labai patiko stovykla, bet man patiko labiausiai karnavalo naktis, visi apsivilkom su karnavalo rūbais, bet mes turėjom ir kitas naktis, kaip „Draugys-

tės Diena”, naktis „Vila Sésamo”, ir daug kitų nakčių, man patiko ir „Skautų Diena” ar „Amazonijos Diena” mes turėjom daug vaikščioti, sutikom viena gyvatę, daug karvių ir kitų dalykų, visas naktis mes turėjom vieną laužą, bet ne visada būdavo lauke būdavo ir viduj paskutines dienas buvo labai mums šalta del vėjo ir negalėdavom eiti maudytis į „Reprėsą”, šitoj stovykloj būdavo ir rankišku darbu, man labai patiko. Labai ačiu visiems už šitą tokią gražią stovyklą.

Márcia de Luccia

Gostei muito dêste acampamento, pelos programas noturnos pelos esportes, pelo dia de carnaval, pelo dia da Amizade, pelo dia da Amazonia, pelo dia da fogueira, dia da Vila Sésamo, dia do teatro, duas peças foram apresentadas: o último tango em Santa Isabel e a hora da verdade, pelas bagunças à noite. No dia de carnaval eu me fantasiei de Andú, estava muito divertido pois todos estavam muito bem fantasiados de drácula, de havaiana, de fantasma, de pirata, etc.

No dia da Amazonia foi muito divertido fomos a pé, no caminho encontramos uma cobra viva e todos nós pegamos bambús, pedras e começamos a atacar pedras, bater com bambú até ela morrer e depois continuamos, mais para lá encontramos um touro, no meio da rua e êle começou a correr atrás de nós, e nós corremos, corremos até êle parar, ficamos tão cansados que descansamos uns 15 minutos e depois continuamos e quando lá chegamos, fizemos fogueira e comida, a comida era batata e carne, a carne ficou torrada, a batata queimou, foi um sarro.

Só sei que me diverti muito neste primeiro acampamento.

D. BASTYS

DRUTĖ IR KĖJTUTIS



ALGIMANTAS

VINCAS PIETARIS



LITERATŪRA * DAILĖ * MOKSLAS

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

(Tąsa iš praeito Nr.)

Stefanija Rūkienė

Iokie barakai apsaugo keleivius, kad nesušaltų. Sibire dažnai išgirsi, kad tai vienur, tai kitur sušalo žmogus. Tokie atsitikimai labai dažni buranų metu. Žiema ligoninėse daug guli apšalusiu ligonių.

Labai būdingi yra Sibiro viesulai buranai. Jie šioje šalyje, ypač žiemos metu, padaro labai daug nuostolų. Tie sibiriski viesulai išverčia taigos milžinus, visai užpusto kaimus, o kelionėje užtikus keleivius, gyvus palaidoja sniego vėpūtinuose. Vietiniai gyventojai atspėja iš oro reiškinių, kada jau artinasi buranas, ir visi stengiasi likti namuose.

Tie viesulai labai daug žalos pridarytų menkumoms kaimo pastateliams, bet žmonės jau žino, kad buranai visada pučia iš vienos ir tos pačios pusės. Todėl visu namukų stogai atsukti galais į tą pusę, iš kurios pučia buranas. Skliautai atviri, tai vėjai pralekia pastogėmis, ir švilpaujami savo kakofoniškas melodijas žvengdami ir lenktyniaudami su pakaruokiu sielomis, nukelia tolyn.

Visu namukų durys atidaromos tik i vidų. Dažnai ryta atsidarai duris, stovi prieš sniego sieną ir galvoji, kaip čia reikės iš to pusnyo išsikrapštyti. Kartais grįžęs iš darbo nerandi savo gryčiūtės, nematyti ir stogo kraigo, tik dar kamino viršūnė kyšo iš baltučių sniego patalu.

Praūžus buranui, o kartais jis trunka kelias dienas, teko matyti kaimą visai sulygintą su sniego danga ir giliai paslėptą pusnyuose. Nėra kaimo, o jo vietoje kyšo iš sniego stogų viršūnės ir kaminai. Atrodo, lyg mirusiųjų miestas pustomo smėlio dykumose.

Tai būna gražaus darbo, kol žmonės išsikapsto iš balto sniego patalo. Kaimas pamažu atgyja ir krapštinėjasi, kaip skruzdėlynas po audringo lietaus.

Tada būna savotiškai įdomu ir nuostabiai keista iš tolimų pasviečių atvežtam tremtiniui.

BAUSMĖ TREMTINIAMS

Štai ir trečioji mūsų poilsio diena Sibiro kolchoze Toli mes atsidūrėme nuo savojo krašto. Kiekviena valanda ir minutė tą nuotolį vis didino ir didino, o dabar tėviškė jau nebepasiekiamą. Tik sapnuose, nors kartais ir baisūs jie būna, mes apsilankome namie ir vaikštome gimtųjų laukų takeliais ir paeželiais.

Kas dabar ten dedasi? Iš laikraščiu jau žinome, kad Lietuvą užėmė vokiečių armijos. Komunistuojas elementas dažnai sakydavo, kad jie pasitraukdami nieko nepaliksia, viską sunaikinsia ir sudeginsia, kad priešui atitektų tik miesto griuvėsiai, o sodybų pamatų akmenyse tik vėjai pelenus nešiotu. Taip jie gražėsi, bet ar spėjo savo ketinimus įvykdyti?

Ar liko gyva Nijolė? Seneliai jau seni. Ar pakako jiems jėgų ir ištvermės savo gyvybėm išsaugoti? Man nežinomas ir labai neaiškus vyro likimas. Buvo pasakyta, kad jį matė vagone, uždarytą su Vincu Gučium ir kitais pažįstamais. Ir vėl raminausi. Palikau saugioje vietoje, tėvynės miškų glūdumuose. Gal kaip nors ir išsislapstė.

Vytautės Žilinskaitės, žymiausios repr. Lietuvos humoristės, humoreskų vakaras buvo suruoštas mokytojų namuose, Kaune Dalyvavo meninio skaitymo konkursų laimėtoja Stefa Navardaitienė.

KLAIPĖDOS PAVEIKSLŲ GALERIJA buvo atidaryta birželio 1 d. aštuonias nedideles sales turinčiame restauruotame pastate. Paroda pradedama Lietuvos XVIII-XIX š. dailė, kuriai atstovauja Vilniaus meno mokyklos dėstytojai bei auklėtiniai — L. ir P. Smulgevičiai, J. Damelis, V. Smakauskas, K. Ruseckas, A. Remešis, V. Sledzinskas ir kt. Sekančiame skyriuje lankytojai turi progą susipažinti su 1907-1940 m. lietuvių dailė — A. Žmuidzinaičiaus, P. Kalpoko, J. Vienožinskio, V. Eidukevičiaus, L. Kazoko, J. Šileikos, M. Katiūtės, V. Jurkūno, M. Bulakos, S. Žuko bei kitų dailininkų tapybos ir grafikos darbais. Visas antrasis galerijos augštas yra skirtas dabartinei lietuvių dailėi. Galerija taipgi turi du nedidelius skyrius su XVII-XIX š. italų, prancūzų, olandų dailininkų tapybos darbais ir XIX š. bei XX š. pradžios rusų dailininkų kūriniais. Skulptūrų ir mozaikų sodelį puošia dekoratyvinė siena su I. Žebenkienės, B. Motuzos, V. Triušio, M. Mačiulienės, B. Klovos mozaikomis, B. Zalenso skulptūra "Pajūryje". Sodelyje taipgi išstatyti I. Šadro ir K. Bogdano sukurti M. Gorkio, K. Markso portretai. Galeriją praplės du jai paskirti pastatai, kuriems dabar baigiami ruošti rekonstrukcijos projektai.

DAILININKAS JONAS SUBAČIUS

New Yorke gyveno čia gimęs ir augęs dailininkas Jonas Subačius. Jis mirė balandžio 18. Buvo palaidotas balandžio 21 šv. Karolio kapinėse. Velionis paskutiniu metu sunkiai sirgo.

Jis buvo bažnyčių, vienuolynų dekoratorius. Paskutinis jo darbas buvo Aušros Vartų Marija Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Tapydamas tą paveikslą presbiterijos kairiojoje sienoje, jis jau sirgo širdimi.

-0-

Jonas Subačius buvo gimęs 1904 sausio 12 Brooklyne. Jo tėvas buvo suvalkietis, motina iš Šiluvos. Jis baigė Brooklyno katedros vidurinę mokyklą 1921. Studijuoti išvyko į Niagaros universitetą — 1922-23. Grįžęs į namus, 1923-24 lankė Fordhamo universitetą. Tapybą ir skulptūrą studijavo Washington National School of Art 1925-28, New Yorke Art Students League 1930-1932, Italijoje Romos Reggia Academia di Belle Arti 1936-39.

Grįžęs iš Italijos, gyveno visą laiką New Yorke su savo motina, kuri mirė 1948.

Jo darbo laukas ir buvo šioji apylinkė. Kaip specialistą dekoratorių kvietėsi įvairių tautų

bažnyčios, vienuolynai. Darė jis visa — atnaujino senus dekoravimus, pvz. 1964 perdažė, atnaujino Apreiškimo parapijos bažnyčios vidų. Projektavo ir naujus altorius, kurių yra sukūręs apie 30, dekoravo ir naujus bažnyčių interjerus, prisiderindamas prie klebonų pageidavimų. Jo dekoravimų darbų yra 12 lietuviškų bažnyčių New Yorke, New Jersey ir Pensilvanijos valstybėse.

Darė jis visa — paveikslus ir skulptūras, projektavo ir liturginius indus. Labiausiai mėgo skulptūrą. Savo studiją turėjo rūsyje, ir ten atlikdavo visus medžio darbus.

Ir kas charakteringa jo menui?

J. Subačius buvo išsilavinęs žmogus, mokėsis daugelyje mokyklų, mokslui šykręs apie 12 metų, bet jo kūrybinės pažiūros susiformavo gana anksti — jis pamėgo akademinį realizmą. Formos buvo kiek apibendrinamos, ieškoma ramybės, išraiškos, bet jam stigo kūrybinio polėkio. Jis sustingo tame stiliuje, kuris čia Amerikoje bažnytniame mene pasireiškė tarp 1920-30.

Naujovės jo nepalietė. Dirbo su techniniu pasiruošimu, bet

jo darbas pasiliko sausas, apgožtas akademino stiliaus. Toks pavyzdžiui, yra ir jo paskutinis darbas Aušros Vartų Marija Apreiškimo parapijos bažnyčioje.

Tapyboje jis mėgo įvesti daug lietuviškos ornamentikos, apjuosti įvairiom dekoratyvinėmis juostom. Taip ornamentuoti buvo nūtapyti jo du paveikslai Maspetho lietuvių parapijos salėje: tų paveikslų vienas vaizdavo Mindaugo krikštą, kitas — Vasario 16 paskelbimą.

Sukūrė jis eilę lietuviškų kryžių, kuriuos statė prie lietuviškų bažnyčių. Jo padaryti kryžiai yra Kearny ir Newarke prie lietuviškų bažnyčių. Abiejų kryžių ornamentika kiek perkrauta, nepritaikyta šio krašto klimatui.

Maždaug iki 1950, kada čia atvyko iš tremties nauja lietuvių dailininkų karta, jis buvo vienintelis bažnyčių dekoratorius lietuvis, gerai pasiruošęs savo darbui. Ir jo įnašas buvo žymus. Nors jis ir tęsė įsigalėjusį itališką religinį meną, bet įnešė daug lietuviškos ornamentikos. Vienas iš gražiausių jo darbų yra Šiluvos altorius Elizabetho lietuvių bažnyčioje.

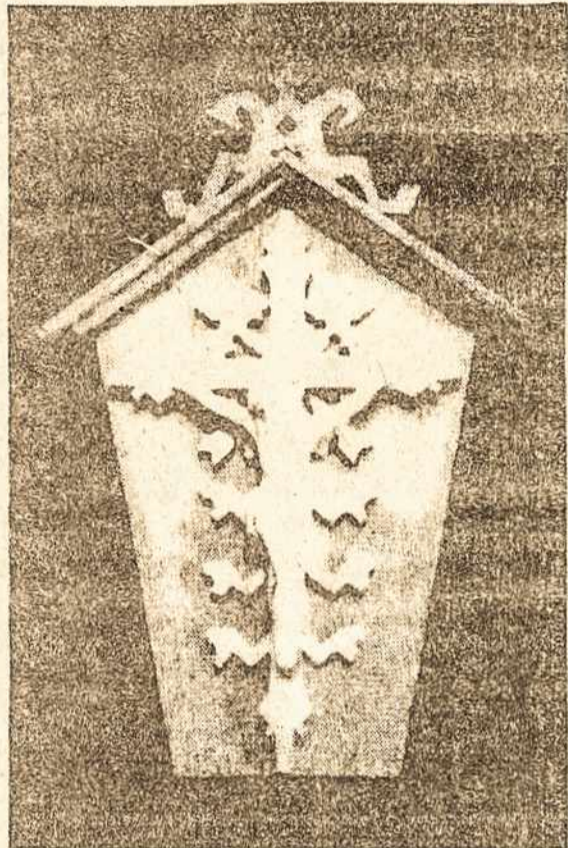


Dail. Jonas Subačius — autoportretas

SUBAČIUS iš 7 psl.

Jis visą laiką veikė su Lietuvos vyčiais, buvo aktyvus jų narys, gerai kalbėjo lietuviškai, kiek sąlygos leido, dalyvavo visame lietuviškame gyvenime.

(p.j.)



Dail. Jono Subačiaus padarytas kryžius, papuoštas lietuvių liaudies ornamentais. Kryžius yra Sopolingosios Dievo Motinos bažnyčios zakristijoje Kearny, N. J.

TARPTAUTINIO MASTO BALTŲ STUDIJŲ KONFERENCIJA

Stockholme, Švedijoje, birželio 8 - 11 įvyko antroji baltų studijų konferencija. Baltų studijų institutas Skandinavijoje savo komunikate rašo, kad tai buvusi tikrai tarptautinio masto konferencija. Paskaityta 70 paskaitų. Paskaitininkai buvo iš 12 kraštų: JAV, Kanados, Anglijos, Skotijos, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos, Šveicarijos, Švedijos, Vengrijos, Australijos ir Suomijos. Keliolika delegatų buvo ne iš baltų tautų. Tai rodo, kad Baltijos valstybėmis domisi ir kiti, ne vien baltai.

Apie 160 asmenų klausėsi Baltų studijų instituto pirmininko Bruno Kalniš atidaromosios kalbos. Tarp kitko jis apgailestavo, kad politinės sąlygos neleido į šią konferenciją atvykti asmenim iš Baltijos respublikų.

Delegatus ir svečius pasveikino ir pasakė kalbą Švedijos

švietimo ir kultūros ministerijos tarptautinio sekretoriato viršininkas Ilmar Bekeris.

Baltų studijų ugdymo sąjungos pirmininkas prof. Edgar Anderson savo atidaromajam pareiškime pavaizdavo įspūdingą baltų studijų augimą Amerikoje.

Stockholmo miesto burmistras Evald Johannesson konferencijos dalyviams suruošė prabangų banketą, kurio metu jis tarė žodį apie šios konferencijos svarbumą moksliniu atžvilgiu ir pasveikino delegatus bei svečius tradiciniu švedišku tostu "Skoll". Pažymėtina, kad šiuo banketu pirmą kartą po karo buvo suruoštas oficialus Stockholmo miesto priėmimas baltams.

Konferencija buvo padalyta į dvi dalis. Rytais vyko pilnates sesijos su bendrinio turinio paskaitom, popietėm — specialios sesijos su paskaitom iš istori-

jos, socialinių ir politinių mokslų, lingvistikos ir literatūros sričių.

Pažymėtina paskaita apie Baltijos jūrą. Ją skaitė Waterloo Luterono universiteto profesorius Toivo Miljan. Jis pabrėžė, kad Sovietai siekia atvirą Baltijos jūrą paversti uždara, sovietine.

Londono universiteto profesorius dr. David Kirby skaitė įdomią paskaitą apie Anglijos prekybos su Baltijos valstybėmis politiką 1920 - 24. Jau tada Anglijos vyriausybė pritarė Baltijos valstybės Sovietų sferai ir dėl to buvusi labai neįdominga prekybai su Baltijos valstybėmis.

Išskirtinę paskaitą Glasgowo universiteto profesorius (skotas, kalbą ir lietuviškai) dr. James D. White — "Skotijos lietuviai ir Rusijos revoliucija". Senųjų Skotijos lietuvių tarpe jis buvo užtikęs kairiojo sparno grupę, iš Skotijos vykusią į Rusiją kovoti bolševikų pusėj.

Andres Kueng, gerai žinomas Švedijos žurnalistas kalbėjo pasiremdamas savo knyga "Kas vyksta Baltijos valstybėse". Tarp kitko jis pažymėjo, kad Baltijos valstybėse vyksta masinė rusų imigracija, kad ten yra pažeistos pagrindinės žmogaus teisės.

Konferencijos dalyviai turėjo galimybės užmegzti vertingus ryšius bei draugystes. Jie džiaugėsi, kad Švedijoje gyvena baltai ir jų organizacijos draugiškai ir labai nuoširdžiai juos priėmė.

Konferencija vyko pily, apsupty gražių parkų.

Uždarant konferenciją, Baltų studijų ugdymo sąjungos vicepirmininkas dr. Feliks Oinas padėkojo Baltų studijų institutui už puikų konferencijos suorganizavimą ir visus pakvietė į penktąją metinę Baltų studijų ugdymo sąjungos konferenciją ateinančiais metais Chicagoje. Konferenciją uždarė dr. Bruno Kalniš, išreikšdamas savo pagėidavimą, kad trečioji konferencija įvyktų dvejų ar trejų metų laikotarpy Stockholme, Haesselby pily.

Žymiausi Švedijos laikraščiai, Dagens Hyheter ir Svenska Dagbladet, plačiai rašė apie šią konferenciją. Rašė ir eilė provincijos laikraščių. Kitas didelis laikraštis, Boeterburg's Handels och Shoefarts Tidning, išspausdino ilgą straipsnį apie konferencijos progą Baltų instituto suruoštą meno parodą.

DVYLIKOS LIETUVIŲ DAILININKŲ PARODA WASHINGTONE

Washington, D.C., Darbo dienos savaitgalį vyksta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ketvirtasis seimas, į kurį atstovai suvažiuos iš visų laisvųjų kraštų. Seimas prasidės rugpiūčio 30 ir baigsis rugsėjo 2.

Seimo metu bus priėmimas Lietuvos pasiuntinybėje, bus Čiurlionio ansamblio koncertas, literatūros vakaras, pamaldos Šv. Mato katedroje, banketas Statlerio viešbutyje, priėmimas Corcoran galerijoje, kur tuo metu bus 12-kos lietuvių dailininkų paroda.

Kas toji paroda?

Kas toji Corcoran galerija ir kas toji paroda?

Corcoran galerija yra viena iš didžiausių Washingtone. Ji yra ir muziejus, turi ir savo meno mokyklą. Savo parodom ji pirmąją Washingtone ir yra žinoma visoje Amerikoje.

Praėjusią žiemą jau pradėta tartis su galerijos vadovybe dėl lietuvių dailininkų parodos. Galerijos vadovybė sutiko tokią parodą rengti ir ji pati ją apsprendė. Į parodą priimama tik tapyba ir grafika. Kitos meno šakos dėl įvairių techninių sunkumų nubraukiamos.

Galerija nustatė ir dailininkų skaičių — 12, iš jų šeši tapytojai ir šeši grafikai. Kiekvieno dailininko bus bent keli darbai,

kad lankytojas susidarytų vaizdą apie dailininko kūrybos pobūdį.

Galerijos vadovybei buvo pristatyta eilė dailininkų, iš jų galerija ir pasirinko dvylika atstovų. Čia pateko įvairaus amžiaus, įvairių meno krypčių lietuviai dailininkai, kurie gyvena ir dirba Amerikoje. Iš šitame krašte mirusių įjungė tik Adomą Galdiką.

Parodoje dalyvauja

Ilgai užsitęsė, kol galerija pasirinko parodos dalyvius. Darbar jau aišku, kas tie dvylika. Štai jie:

Tapytojai: Adomas Galdikas, Zita Sodeikienė, Kazys Varnelis, Vytautas Virkau, Viktoras Vizgirda ir Kazimieras Žoromskis.

Grafikai: Vytautas Ignas, V. K. Jonynas, Irena Mitkutė, Viktoras Petravičius, Romas Viesulas ir Dalia Aleknienė.

Jų tarpe iš Chicagos yra: Z. Sodeikienė, K. Varnelis, V. Virkau, I. Mitkutė, V. Petravičius, D. Aleknienė, Viso — 6.

Iš kitų vietovių — iš New Yorko: V. K. Jonynas ir K. Žoromskis. Čia priskirtinas ir A. Galdikas, nors jo kūriniai pervežti į Putnamo vienuolyno sodybą. Iš Bostono — V. Vizgirda, iš Philadelphia — R. Viesulas. V. Ignas gyvena Conn.

valstybėje.

Galerija skelbia

Galerija jau skelbia parodą savo vasaros parodų kalendoriuje. Ji pavadinta Twelve Lithuanian Artists in America. Kalendoriuje pažymėta, kad paroda žada būti įvairi stiliaus bei temų atžvilgiu ir parodys lietuvių dailininkų kūrybingumą.

Galerija atspausdina ir katalogą. Gi rugpiūčio 31 numatomas galerijos patalpose PLB seimo atstovų priėmimas.

Kas tie rengėjai?

Prie centrinio PLB seimui rengti komiteto buvo sudaryta ir komisija, kuri rūpinosi tik paroda. Komisijai pirmininkauja Dalia Lukienė, kiti jos talkininkai — Vida Zubkienė ir Algis Žemaitis. Jie kontaktavo galeriją, susirišo su lietuvišiais dailininkais, jų darbų skaidres pristatė galerijai. Jų triūso dėka Washingtone bus žymus lietuviškos kultūros įvykis — 12 dailininkų paroda. Bus išstatyta per 80 darbų. Paroda atidaroma rugpiūčio 10 ir tęsis iki rugsėjo 5.

Galerija yra pačiame miesto centre, vos kelios gatvės nuo Baltųjų Rūmų, visai arti ir nuo Statler viešbučio, kuriame vyks PLB seimas.

LIETUVIŲ PAREIGOS LAISVAJAME PASAULYJE

Jau ketvirtas kartas, kai lankausi pas Brazilijos lietuvius. Nežiūrint, kad savo gyvenime sutinkate daug sunkumų kiekvienu atveju patiriu Jūsų didelį nuoširdumą ir lietuvišką svetingumą. Tuo džiaugiuosi ir esu jums dėkingas. Šia proga noriu su Jumis pasidalinti kita tema: kokios yra mūsų pareigos paverptosios Tėvynės atžvilgiu.

Kai Lietuva buvo laisva, mes visi galėjome daugiau rūpintis tik savo reikalais. Šiandien tačiau padėtis ten yra pasikeitusi: Lietuva neša priespaudos jungą jau geri trys dešimtmečiai. Kai nėra laisvės, kai okupantas mindžioja po kojų žmogaus teisę laisvai tikėti ir pagal savo įsitikinimus gyventi, kai žmogus uždaromas nuo laisvojo pasaulio geležine siena, kai jam atimama teisė laisvai judėti... kaip jis pats yra bejėgis sau padėti, tad ir kyla klausimas, ar mes galime nuošaliai stovėti, tesirūpinti tik savo reikalais?

Kada mūsų artimas atsiduria bėdoje mes turime pareigą jam padėti. Mūsų broliai ir sesės Tėvynėje šiaandien yra skriaudžiami, jų šventos žmogiškosios teisės iš jų, yra atimtos, jie tikrai yra bėdoje, mūsų pagalba jiems tikrai yra reikalinga. Kai vaikams griežtai draudžiama klausytis apie Kristų, kai kunigai Šeškevičius, Bubnys, Zdebskis ir kiti siunčiami į kalėjimą dėl to, kad jie išdrįso paaiškinti tėvų atvestiems vaikams į bažnyčią apie Kristaus Gerąją Naujieną, kai 17.000 lietuvių tikinčiųjų išdrįso pasirašyti raštą Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, jam primenant, kad jie neturi laisvės tikėti; kai jauni žmonės aukoja net savo gyvybes reikalaudami Lietuvai laisvės, mes turime pripažinti, kad padėtis Tėvynėje yra labai skaudi. Kai Tėvynė šaukia, ar mes galime tylėti?

Ir kyla klausimas: ar galima gyventi tik sau, ar galima juos užmiršti? Būdami žmonės ir ypač krikščionys jų užmiršti negalime. Brolių ir sesių šauks-

mui turime atsiliiepti. Klausimas: Kaip atsiliiepti?

Atsiliiepiame visu savo gyvenimu. Pradedame nuo to, kad tampame susipratusiais lietuviais ir krikščionimis. Norint padaryti lietuviybės ir krikščionybės lobius savais, reikia įdėti daug pastangų ir aukos. Ypač mūsų jaunimui yra būtina išmokti lietuviškai. Lietuvių kalba jiems bus raktas į garbingą lietuvių tautos praeitį, jos kultūrinius laimėjimus kurie buvo sukurti per ilgus šimtmečius. Bet jaunam žmogui lygiai yra svarbu pažinti ir dabartinę Lietuvos padėtį. Jei iš anapus geležinės uždangos ateinanti spauda ir kita informacija mums kalba apie mūsų brolių ir sesių laimėjimus, tai mums visiems labai aišku, kad tos žinios mums nieko nepasako apie skaudžius okupanto vykdomus persekiojimus bei priespaudą. Apie tai sužinome iš laisvajame pasaulyje leidžiamos spaudos. Ši Tėvynės vaizdą mums lygiai svarbu pažinti. Tai laisvojo pasaulio kruopščiai renkama rašytojų medžiaga, kuri tarsi mozaikos paveiksle prieš mus atsiskleidžia. Geras pavyzdys yra tik išspausdinta M. Raišupio knyga „Dabarties Kankiniai“ apie tikinčiųjų persekiojimą Lietuvoje. Ten pamatome, koks žiaurus okupantas ir kiek heroizmo bei ištikimybės yra pas mūsų brolius ir seses.

Šio skaudaus Tėvynės veido mes negalime nematyti, nežiūrint, kaip apgaulingai okupantas bandys ir mus įtikinti, kad jo nėra. Mūsų pareiga susipažinti ir apie tai kalbėti laisvajam pasauliui ir būdinti jo sąžinę.



Žmogiškas ir krikščioniškas jautrumas kito skausmui mumyse bus tik tada, kai patys gyvai persiimsime ir lietuviybę ir krikščionybę. Mums nereikia bijotis knygos ir mokyklos. Lygiai mums nereikia bijotis maldaknygės ir bažnyčios. Ir žmogaus sukurtu bei tiesą atskleidžiančiu ir Dievo apreiškimo žodžiu būtina maitinti savo sielą. Tik tada žmogus bus pajėgus vykdyti tuos uždavinius, kuriuos jam stato šie laikai, pavergtą tauta ir naujai gimstantis pasaulis.

Gediminas K. Kijauskas, S.J.
Lietuvių Jėzuitų Provincijolas.



„NEMUNAS“ JAU PO KELIONĖS

Tautinių šokių grupė „Nemunas“ įsteigta prieš dvejis su puse metų, pernai dalyvavo IV Tautinių šokių šventėje Čikagoje, o šiemet suorganizavo koncertinę kelionę į Argentiją ir Urugvajų.

Vadovas ir mokytojas Jonas Lukoševičius paaiškina, kad kelionė ruošta atsidėkoti Montevideo grupei „Ažuolynui“ po kurio viešnagės Brazilijoje sanpauliečių grupė susibūrė.

Iš São Paulo išvyko liepos 13. Urugvajun pavėlavo beveik aštuonias valandas, taip kad tuoj turėjo Ur. Liet. Kultūros Draugijos salėje šokti. Pašoko tik tris šokius, nes buvo nuvargę, bet dar surado jėgų dalyvauti linksmoje vakaro programoje.

Argentinoje atsirado liepos 18 d. Čia lygiai taip nuoširdžiai buvo priimti, kaip ir Urugvajuje. Pasirodė Buenos Aires 7-tame kanale, šoko Aušros Vartų parapijos salėje Imigrantų dienos ir Dariaus bei Girėno minėjimo proga, pasirodė dar Lietuvių Centre su „Ateitimi“ ir kartu su Berisso nemuniečiais, kurie įteikė nepaprastai gražų diplomą. Iš viso šokėjai iš kelionės grįžo apdovanoti įvairiais suvenyrais.

Grįždami sustojo dar Urugvajuje tris dienas ir vėl pasirodė, šį kartą parapijos salėje. Į São Paulį grįžo rugpjūčio 1-ąją mokyklų pamokoms prasidėjus. Tėvai ir draugai prie Zelinės bažnyčios jų laukė keturias valandas.

Abiejuose kraštuose dalyvavo ir lietuvių radijo programose. Urugvajuje ispaniškai kalbėjo J. Lukoševičius, o lietuviškai E. Mikuskytė.

Atrodo, kad nepatyrė jokių nemalonių dalykų dėl neramumų, apie kuriuos spaudoje rašoma - dėl politinės padėties anuose kraštuose, o kaip tik turėjo progos apžiūrėti miestų ir apylinkių įdomybes, lydinti lietuvių šeimų ir jaunimo.

Urugvajuje ilgiau ir išsamiau pasikalbėjo su T. Ged. Kijausku, jėzuitų provincijolu, atvykusiu iš JAV. Abiejuose kraštuose tarėsi su jaunimu dėl 1975-76 metais įvyksiančio III Pasaulio Jaunimo Kongreso, kadangi programą numatoma išskirstyti tarp trijų kraštų.

„Nemunas“ svajoja dar ir apie kitas keliones - kalbama apie koncertus pačioje Brazilijoje (pvz., Manaus, Amazonės sostinėje), Kolumbijoje ir Venecueloje.

(Platesnius aprašymus pateiks patys keliautojai sekančiame ML numeryje.)

PATIKSLINAME ŽINIAS

Iš 4 puslapio

Klausiate, kuo labiausiai tardytojas domėjosi. Labiausiai — Vliko veikla ar seniai veikia, ar vartoja teroristinius metodus; kas mus finansuoja, koki ryšiai su kitom valstybėm ir tarp savęs. Man buvo įspūdis, kad norėjo išaiškinti, ar tai nėra kokia pavojinga teroristinė organizacija. Gal būt, sovietų taip buvo pasakyta. Antra, matyt, sovietų buvo pasakyta, kad esam prisivežę subversinės medžiagos. Teiravosi, kokia ta medžiaga. Sakiau, esu davęs jūsų žmonėms kiekvieno spaudinio po egzempliorių, o ką pasiuntėm ministeriam, tai saugumas pats turi žinoti, nes pasiuntėm ir Suomijos ministeriui.

Bado streikas

Iš tardymo suvedė visus į kambarį koridoriaus gale. Mėgėnom išlaikyti gerą nuotaiką. Čia kilo mintis ir paskelbti bado streiką prieš neteisingą mūsų suėmimą. Visi tam pritarė. Ger sim tik vandenį.

Dar nebuvo baigtas tardyti dr Vileišis. Jo su mumis dar nebuvo, kai mus vėl susodino į policijos mašinas ir nuvežė į Intercontinental viešbutį pasiimti daiktų, kurie būsią mum nakčiai reikalingi. Nežinom, sakė pareigūnai, kaip ilgai jus laikysim; pasiimkit pižamas, skustuvėlius, šešpetukus, muilą — kas reikalinga nakčiai.

Kiekvienam buvo paskirta po palydovą į kambarį. Paskui visus susodino į policijos sunkvežimį ir pasakė, kad mus veš už Helsinkio į naujausią kalėjimą.



Nemunas šoka Argentinoje

MŪSŲ ŽINIOS

SPAUDOS BALIUS

JAUNIMO NAMUOSE, RUGPIŪČIO 19
12:00 val.

Dalyvaudami paremsite Mūsų Lietuvą,
Bilietai klebonijose ir pas Vyrų
Brolijos narius.

Baliuje galima įsigyti lietuviškų knygų, plokštelių, ženkliukų.

TÉVAS ANTANAS SAULAITIS, S.J. „EIKIT IR PASIKARKIT“...

išskrido Šiaurės Amerikon. Jis ten dalyvaus lietuvių skautų jubiliejinėje stovykloje ir tvarkys 800 skautų ir skautėlių veiklos programą stovykloje. Po stovyklos vyks į Pasaulio Liet. Bendruomenės seimą Washingtone. Ta pačia proga aptars su jaunimu ir Bendruomenės vadovybe trečiojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso Brazilijoje reikalus.

S. Paulin grįš apie vidurį rugsėjo.

Šv. Kazimiero parapijos metinis lankymas prasidės rugsėjo mėnesio pradžioje. Vėliau pranešime, kada kurie bairai bus lankomi.



Ilija Ažuolaitė dainuoja
os 25 m. minėjime.

Prieš keletą dienų suskambėjo redakcijos telefonas. Portugalų kalba pasitikrino žmogelis, ar tai esanti Mūsų Lietuvos redakcija. Kai jam atsakyta, jog taip, tai tada jau lietuviškai paklausė: „O ar jūs turite medį kieme?“. Ir kai Tėvas Antanas atsakė: „Turim“, tada malonysis bičiulis pasakė: „Eikit ir pasikarkite“, ir tuojau nutraukė pasikalbėjimą, nepaiškinęs nei kodėl reiktų pasikarti.

KAIP LENGVIAUSIAI PASMAUGTI LAIKRAŠTĮ

Pasikarti pataręs bičiulis, aišku, nemégsta M. Lietuvos. Bet yra ir ne toks žiaurus, bet tikras ir nekaltas būdas pasmaugti bet kokį laikraštį. Štai septynetas patarimų, kurie užtikrina šimtaprocentinį pasisekimą:

1. Niekada nepasisiūlyk pats bendradarbiauti. Lauk, iki ims maldaute maldauti.

2. Jei paprašys bendradarbiauti, tai maloniausiai pažadėk, tik savo pažado šventai netesėk, ir tada atsilapojęs kritikuok jo turinį.

3. Jei tavęs kartais paprašytų patarimo, kaip laikraštį pagerinti, kukliai pasakyk, jog neturi nieko geresnio nurodyti, bet tuojau apsisukęs „triūbyk“ visam pasauliui, kaip reiktų tą laikraštį redaguoti ir leisti.

4. Jei laikraštis atsidurtų sunkioje būklėje, tai nuduok, kad to nežinai, nesirūpink jam padėti, o paskui peik, kad pavėlavo išeiti.

DR. VICTOR P. SAULYTIS

CIRURGIÃO-DENTISTA-SANITARISTA, C.R.O. NO. 727 PELA UNIVERSIDADE DE SAO PAULO.

CLINICA CIRURGIA-PROTESE-RX. ADULTOS E CRIANÇAS.

Gydo dantų smegenis ir kanalus. Priima nuo 14 iki 20 valandos, ir šeštadieniais.

R. França Carvalho, 121, Moóca, Užpakalyje lietuvių mokyklos.

Telefonas: 292-28-26.

Šio Mūsų Lietuvos numerio

GARBĖS LEIDĖJAI

JANINA IR HENRIKAS VALAVIČIAI

Jiems nuoširdžiausia padėka

M.L. Administracija

5. Jei laikraštis spaudinamas gerame popieriuje ir turi daugiau paveikslų, sakyk, jog neatsakomai švaistomasi pinigais; o jei laikraštis yra kuklus, sakyk, jog jis yra toks menkas, kad neverta jį nė į rankas imti.

6. Geruosius straipsnius skaityk pasukubom, apgraibom ir apie juos netark nė vieno gero žodžio, bet ko uoliausiai išieškok, bene rasi kokią nors klaidą ar trūkumėlį ir tuojau tai visiems rodyk.

7. Pagaliau, jei rasi laikraštyje ką nors, ką jau žinai, šaukte šauk, kad visi girdėtų: „Tai buvo jau seniai seniai aprašyta „Argentinios Balse“ ar Amerikos „Drauge“.“

Paskutinį ir stipriausią smūgį laikraščiu suduosi, jei vėlinsies, ar visai nesumokėsi jo prenumeratos. Supranti, jog be pinigų nebus nei popieriaus, nei dažų, nei spaustuvė nejudės, nei paštas skaitytojams jo neprisiųs, nors redaktorius jį ir badaudamas redaguotų.

UŽSIMOKĖJO UŽ. M. L.

Per Kun. Stasi Šileiką; Rio lietuviai: 50 kr. Liucija Dutkus Lima, po 35 kr. Uršulė Gaulia, Romualdas Gaulia, Antanas Gaulia, Kazimieras Gaulia; po 30 kr. Jonas Žaidys ir Emilija Tumonis. Iš São Paulo: Po 30 kr. Aurora Draugelis, 60 kr. Povilas Pipiras (už 1972-73), 80 kr. Karolis Misiūnas (už 1971-73).

MIRĖ

Rugpiūčio 3 dieną a.a. STASĖ SKRINSKIENE, apie 68 metų amžiaus. Gyveno viena Bom Retire.

Rugpiūčio 8 staiga mirė a.a. ANTANAS ŠIMBELIS, 65 m. amžiaus, gyvenęs Lapoje. Palaidojo prel. P. Ragažinskas Lapos kapuose.

Atvykęs iš Lietuvos, vėlionis eile metu darbavosi Lietuvos konsulate Sanpaulyje. Vėliau įsitaisė krautuvę Lapoje. Savo darbštu-

PARODA IR ŠOKIAI S. CARLOS

São Carlos, SP, miestas rugpiūčio 22-29 ruošia tautosakos savaitę. Teisės fakulteto sociologijos profesorė Laines Paulilo, kultūrinės komisijos pirmininkė, pakvietė ir lietuvius dalyvauti.

Lietuvių paroda, tad, vyks ištisą savaitę mieste, kuris yra 232 km. nuo São Paulo, dar prieš Araraquara, palei Via Anhanguera. Parodos išdėstymu rugpiūčio 20-22 rūpinsis Aurora Draugelytė ir kiti.

Rugpiūčio 26 dieną, 20 val., meninę programą atliks lietuviai. S. Carlos miestas atsiųs autobusus, kurie nuveš ir parvės „Žilviti“ ir „Nemuną“. Nemunas šoks šiuos šokius: Malūnas, Ketvirtainis, Čigonėlė, Aštuonytis, Rugučiai Šustas, Gyvataras, Žiogeliai, Kubilas, Jaunystės šokis, Audėjėlė.

VĒL ŠOKIAI PAS JAPONUS

Rugsėjo 22 - 23 d dienomis japonų kolonija ruošia įvairių tautų tautinių šokių šventę, kurioje pakviesti dalyvauti ir lietuviai, kuriems, kaip ir kitiems skirta 10-12 minučių (du ar trys šokiai). Visa programa bus duodama per televiziją. Lietuvius atstovaus „Nemunas“, vadovaujamas Emantės Mikuckytės ir Roberto Magilos, kadangi vadovas Jonas Lukoševičius tuo metu bus Šiaurės Amerikoje, ir dalyvaus V Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime.

mu, sumanumu ir taupumu prasigyveno, išleido sūnų į mokslus. Buvo ilgametis Mūsų Lietuvos skaitytojas ir dalyvavo lietuviškoje veikloje. Priklausė „Vilties“ draugijai. Dalyvavo jos valdyboje, chore ir laikraščio leidime. Drauge su savo tėvu prisidėjo prie ekonominės draugijos „Grūdas“. Vėliau išjungė Dr. J. Basanavičiaus Mokyklos Globėjų Būrelį. Vila Anastacijoje. Daug metų buvo jo išdėtininku. Visiems paliko rimto lietuvių ir labai gero žmogaus atminimą.

Reiškiame vėlionies žmonai, sūnui, marčiai, anūkams ir giminėms nuoširdžia užuojautą.

MŪSŲ
LIETUVA

NOSSA LITUANIA
Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, ESP

Diretor responsavel:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

Redator: Jonas Kidykas
Administrador: Petras Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 30 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 150 kr.; Paskiro numerio kaina: 60 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija.

Straipsniai ir korespondencijos redakcija taisy, pertvarko savo nuožūra. Nesaugoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spaudinamas antradieni. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai iteiktini ne vėliau, kaip iki pirmadienio pietu.